

“La maduresa no ven enlloc”

Emma Vilarasau (Sant Cugat del Vallès, 1959) es posa cada dia en la pell de la Blanche Dubois, l'antiheroïna d'“Un tramvia anomenat desig”. L'actriu, que ja s'ha convertit en tota una especialista en papers complexos, protagonitza l'obra més aclamada de Tennessee Williams fins el 30 de desembre al Teatre Romea de Barcelona, sota la direcció de Manuel Dueso i acompanyada pels actors Marc Martínez i Àurea Màrquez.

En els darrers anys, Emma Vilarasau s'ha especialitzat en personatges de pes d'autors universals com Pirandello o Mamet, mentre que la seva fama creixia gràcies al poder de la televisió i l'Eulàlia de *Nissaga de poder*. Després d'una escapada al cinema com a protagonista a *Els sense nom*, de Jaume Balagueró, ara torna al teatre amb un personatge ja mític, la Blanche Dubois, paper que Vivien Leigh va immortalitzar a la gran pantalla al costat de Marlon Brando.

—Què suposa protagonitzar un mite com el *Tramvia*?

—Un repte important perquè és un paper complicat que ha estat interpretat anteriorment per grans actrius i, evidentment, hi ha comparacions, la gent se'n recorda. Però sobretot un repte pel que és el paper, perquè la Blanche és un personatge amb moltes capes a sobre, no és fàcil d'entendre-la, es pot anar directament al tòpic. Representa ficar-te en una personalitat complicada, contradictòria, dèbil, que no vol dir fràgil, i una mica en el cap de Tennessee Williams, que al cap i a la fi no és només el que la va escriure, sinó també penso que s'hi identifica amb aquest personatge.

—El fantasma de la Vivien Leigh se li apareixia en els assaigs?

—No, perquè de seguida el Manel Dueso em va dir que ell volia fer la Blanche d'una altra manera. Ens vam allunyar directament. Vivim en una altra època, les dones som d'una

altra manera, no pots fer una cosa tan antiga. No volia que entrés una boja en escena des del primer moment. Volia una persona amb problemes, amb molta por, amb pànic de quedar-se en la cuneta. Es tractava d'acostar-la més a nosaltres. Tots hem conegut gent que està molt malament i que continua anant a treballar. Era més interessant agafar una persona que segueix lluitant fins el final que no una persona que ja ha perdut la guerra. Una cosa que em va passar amb la pel·lícula, tot i que crec que la Vivien està fantàstica, és que jo no em creia mai que aquella dona pogués casar-se amb el Mitch, com es podia enamorar aquest senyor d'aquesta boja? I tampoc entenia l'atracció del Marlon Brandon cap a ella, perquè la Vivien era freda. És maco que el públic vegi una persona que pot tenir possibilitats però que la seva ment no la deixa. Tots acabem condemnats per la visió de nosaltres mateixos, no acceptem mai la dels altres. És el que vol dir el Tennessee Williams amb aquesta obra, mai ningú no ens veu com som, sinó que uns als altres ens veiem sota les ulleres de les merdes particulars de cadascú.

—Hi ha moltes Blanche Dubois encara?

—Sí, n'he conegut més d'una. Em va fer gràcia perquè en un dels últims llibres que he llegit de l'Almudena Grandes hi ha el personatge de la Marisa, la tartamuda, que té una doble vida. De nit es transforma, se'n va

“Tenim una part important de públic que només va a veure teatre en castellà i hi ha el perill, com ja passa, que es faci més teatre en castellà que en català, perquè omple més.”

a lligar i és una altra persona. I curiosament de nit no quequeja. Gent que porta dues vides, gent que no està satisfeta amb la seva i que se n'inventa una, la Blanche s'inventa un món ja molt exagerat i per això es queda tan sola, a la seva mentida només hi arriba ella. Però gent que s'inventa coses per anar sobrevivint n'hi ha molta. Abans la Blanche bevia per oblidar. Avui dia hi ha molta gent que es droga.

—Però en general, la dona ja ha trobat un paper millor en la societat perquè no es converteixi en una Blanche, o no?

—Jo diria que no, jo diria que al revés, perquè en vista de totes les operacions d'estètica a les quals se sotmeten, no només dones que viuen de la cara, sinó dones de cada dia! Penso que envellir és una cosa que no accepta la Blanche, ni tan sols envellir perquè no arriba als quaranta, simplement arribar a la maduresa, avui dia no ho accepta ningú. Anem al revés, anem trobant solucions per no veure'ns les arrugues, per treure-les. Però un dia o un altre el conte s'acaba i això té caducitat, no dura per sempre. Ara fugim més d'aquesta realitat, perquè la maduresa no ven

enloc, perquè no és moda, sobretot en les dones. Cada cop, les dones estan més pressionades a ser joves més anys de la seva vida. Envellir no és fàcil, no és agradable, però acceptar i assumir-ho és el repte que tens per arribar a una vellesa digna. La resta és allargar el procés d'una manera molt absurda. Fa dues setmanes va sortir un article que deia que la dona el 2024 podrà tenir 65 anys i aparentar-ne 30. I dius: perquè? Si pogués viure 200 anys igualment s'acabaria! La dona no acaba de trobar el seu paper.

—Les actrius madures tampoc?

—La joventut ven més. Els productors et diuen que els que omplen les sales de cinema són els joves i, per tant, es fan pel·lícules per la joventut, perquè els grans ja no es mouen de casa. M'agraden les pel·lícules de joventut però els problemes d'una dona de 40 anys em semblen més interessants que els d'una noia de vint anys.

—I en el teatre?

—El paper de la dona en el teatre sempre ha estat espectacular, com la Margarita Xirgu, que va formar una gran companyia. Després hi va haver una època en què tot va canviar i els actors van deixar de tenir interès, tant dones com homes. El que passa és que les obres les escriuen senyors i normalment hi ha més protagonistes senyors que senyores. En teatre, en cinema i a tot arreu. A veure quan hi ha més autores i més directores. A la dona li continua sent difícil accedir a àrees de poder. No hi ha directores de teatre, aquí tenim la Tamzyn i la Carme Portaceli, i directores de sales de teatre: inexistents. No sé si ha evolucionat molt. D'actrius n'hi continua havent, n'hi ha hagut sempre. Però tot el que és al darrere continua en mans dels homes, ni escenògrafes, ni autores ni directores.

—La manca d'ideals de què parla el *Tramvia* és traslladable a l'any 2000?

—En certa manera, pel moment polític que vivim. Així quan jo era jove s'acabava de morir Franco i hi havia moltes coses per construir en equip, avui tothom té la seva lluita personal. És una altra lluita. Després hi ha la

gent de les ONG, que demostra que no és un gran moment d'ideologies, sinó que avui es prefereix actuar més ajudant les persones directament que amb ideologies. Tot és més individualista, però ve donat pel temps que vivim.

—Se la coneix com una de les actrius que millor plora. En què pensa quan fa una escena dramàtica?

—No penso en coses meves, em deixo portar una mica pel personatge, pel que viu. A mi m'emocionen molt les paraules. Jo m'emocio molt llegint un llibre o un poema. Però sobretot deixar-te dur pel moment en què estàs. Sobretot quan entens el personatge no només d'una manera intel·lectual, sinó també vivencial, i jo a la Blanche l'entenc, no tinc els seus problemes però puc entendre el que és sentir que ets fas gran, sentir-se sol, tenir necessitat que t'estimin o perdre algú a qui has estimat molt. Et poses a dins d'aquesta emoció i et deixes endur. Aquesta obra és molt dura i és molt dura fer-la dos cops cada dia. Passes per molts estats diferents a una velocitat extrema, sense transicions.

—Suposo que ja té ganes de fer comèdies?

—Sí, francament. Moltes. L'any passat després del *Crictoograma* vaig dir: la pròxima que sigui una comèdia, si us plau!

—I què va passar?

—Que em van trucar per aquesta i dir que no era un suïcidi. Perquè el *Tramvia* és un gran repte.

—I quines comèdies li agradaria fer?

—Qualsevol de Shakespeare o de Molière o fins i tot alguna d'aquestes comèdies americanes que són tan maques. Ara en tinc una al cap, però no diré el títol, que si no m'agafaran la idea.

—Podria ser *Històries de Filadèlfia*?

—Vas bé, vas bé, però no és aquesta.

—Què li ha donat la televisió a més de popularitat?

—Molta familiaritat amb les càmeres, saber donar un resultat ràpidament... Fins que no vaig entrar a la televisió sempre havia estat a les ordres d'un director, que és el que

més aviat decidia per mi, i en la televisió m'ho havia de fer jo, havia de prendre les meves decisions, després ho consultes i et diuen sí o no, però ja ho portes preparat de casa. I em va donar seguretat de pensar que me n'en surto. Vaig descobrir una manera de fer més meva.

—Ara hi ha molts joves que s'estrenen com a actors en la televisió. Aquesta és una bona escola per als que comencen?

—Si no han de fer més que televisió o cinema sí, però penso que el teatre és una altra cosa i després el salt de la televisió al teatre costa una mica més. De tota manera, penso que qui és actor ho és a la televisió, al cinema i al teatre. Perquè ser actor és una cosa que si la base és bona no costa canviar de forma. El que té el teatre és que s'ha de repetir cada dia el mateix i ho has de fer de manera que sembli la primera vegada. La gent que ha fet televisió no sap repetir. És el més dur que té el teatre, lluitar contra el mecanisme del dia a dia, que no sigui rutina, vol molta energia. I sempre et pots permetre una mala funció, perquè un mal dia el pot tenir qualsevol, però sempre et sap greu per l'espectador que ha vingut aquell dia.

—L'any passat va protagonitzar la pel·lícula *Els sense nom*, de Jaume Balagueró. Repetirem l'experiència?

—El cinema és una cosa molt pasatgera en la meua vida. No m'he negat a fer-ne però tampoc no he anat a buscar pel·lícules. No he tingut mai un representant fins ara. Sempre he tingut feina en altres coses. És un món que m'agrada, però tampoc no ho forçaré. Si fer cinema significa anar-se'n a Madrid doncs sí que tinc clar que no.

—I com anem de *glamour*?

—Veus, amb una pel·lícula que faig i m'acusen a mi! Ja li vaig dir al senyor Vilaño que per a mi el *glamour* és una altra cosa. M'agrada més la gent intel·ligent i amb personalitat que la *glamourosa*, i m'agrada molt passar desapercebuda, anar amb sabatilles i xandall, hi vaig molt còmoda. Ja ens vam saludar

"M'agrada més la gent intel·ligent i amb personalitat que la *glamourosa*."

amb el conseller i ho va aclarir, ja sé que no ho va dir amb mala llet. Entenc el que vol dir, no hi estic gaire d'acord, però ja l'entenc. Però penso que el que falta és cinema català i un cop en tinguem ja vindrà l'*star system*.

—M'han dit que li agrada escriure. Quan veurem una obra seva?

—Mai, perquè cada vegada em fa més respecte. I teatre menys encara, crec que és molt difícil. Jo escric contes. Però disfruto tant quan lleigeixo que em fa com angúnia posar-m'hi a escriure. És un món que el tinc molt idealitzat, em sembla molt difícil lligar una frase darrere l'altra perquè tot faci una història i tot tingui sentit, que cada frase tingui una expressió particular i estigui plena de bellesa... és tan difícil! Escric per a mi però mai amb la intenció d'ensenyar-ho. Fa poc em van fer una proposta per escriure alguna cosa per a una editorial, però no m'hi he decidit. Potser quan sigui una iaia i ja no tingui respecte per res.

—Falten dramaturgs a Catalunya o falta que s'aposti per ells?

—Falten apostes pels nous dramaturgs, encara que s'equivoquin, per-

què si no, no ens en sortirem. Igual que ens falten guionistes. És molt difícil escriure un bon guió de cinema. Això sí que ho he intentat, però sense èxit.

—L'augment d'estrenes en castellà és un fet fortuït o és que està decaient el *boom* del teatre en català?

—Està bé que es comencin a compaginar els dos idiomes i és clar, traduir al català els clàssics castellans seria una pena. Nosaltres tenim l'avantatge que tenim els dos idiomes. El problema és que continuem tenint una part important de públic que només va a veure teatre en castellà, i hi ha el perill, com ja passa, que a la llarga es faci més teatre en castellà que en català, perquè s'omplen més les sales. *La vida es sueño* omplia cada dia, cosa gairebé impensable en una obra en català. La política cultural i lingüística hauria de procurar que no decaigui la balança.

—Somiem: Si vostè tingués una vareta màgica, què canviaria de la situació actual de la cultura a Catalunya?

—Uf! No en tindria prou amb una! En el món teatral canviaria tantes coses! I en el món editorial! No és just que passin el mal moment que passen ara. Cultura i política sempre han estat renyides. La cultura és una cosa tan indefinida, no dona guanys, no dona vots. La gent que vivim en aquest món sempre estem batallant perquè s'entengui la cultura. Crec que la cultura no hauria de dependre del govern, són dos mons diferents. També el sistema educatiu necessita una revisió en profunditat. I la televisió! Estic en un moment que em semblen malament moltes coses que veig, suposo que la vareta acabaria explotant!

—I després del *Tramvia*, repòs en un balneari o més projectes?

—Hauria d'anar a un balneari, però ja tinc un nou projecte. No puc dir què és perquè per aquestes coses sóc molt supersticiosa, però puc dir que no és de teatre.

Bea Cabezas